

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗУСТРІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ГОСПОДАРЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна
E-mail: y.khlivnyi@gmail.com

Мета статті: окреслити проблеми реалізації заходів зустрічного забезпечення позову в господарському процесі, на основі аналізу яких запропонувати шляхи до їх вирішення та вдосконалення господарського процесуального законодавства стосовно забезпечення позову. **Методи дослідження:** метод аналізу застосований для дослідження позицій правників та виявлення проблем забезпечення позову. Формально-логічний метод використано для формування висновків, пропозицій, спрямованих на вирішення виявлених проблем та вдосконалення господарського процесуального законодавства щодо забезпечення позову і зустрічного забезпечення зокрема. **Результати:** доведено, що інститут зустрічного забезпечення спрямований на захист прав відповідача; практичне застосування вимоги стосовно пропозиції зустрічного забезпечення здебільшого має формальний характер та може бути відхилено судом за умови прохання заявника про незастосування такого заходу; пропонується змінити сформований судовою практикою підхід та закріпити законодавчо зустрічне забезпечення як обов'язкове, без можливості його скасування; на відповідача покладено обов'язок відобразити зв'язок між застосованими заходами забезпечення позову і нанесеною шкодою та обґрунтувати розмір заподіяних збитків. **Обговорення:** виокремлення окремих підстав до застосування зустрічного забезпечення порушить баланс рівності учасників справи, тому зустрічне забезпечення має бути застосовним до всіх видів заходів забезпечення позову в господарському процесі. Варто звернути увагу, що окрім визначених у законі, існують інші підстави для скасування заходів забезпечення позову, які прямо не визначені процесуальним законодавством. Відсутність в заяві про застосування заходів забезпечення пропозиції зустрічного забезпечення є підставою для повернення заяви, а закриття провадження у справі, задоволення позову або ненадання доказів заявником щодо надання зустрічного забезпечення є підставами для скасування ухвали про забезпечення позову та ухвали про зустрічне забезпечення. Дискусійною є позиція Верховного Суду, що зустрічне забезпечення у формі відшкодування потенційної шкоди має рекомендаційний характер, тому наявність чи відсутність пропозиції має бути розглянута судом в конкретному випадку.

Ключові слова: господарський процес; забезпечення позову; заходи забезпечення позову; зустрічне забезпечення; відшкодування збитків; заподіяних забезпеченням позову; збалансованість прав та інтересів; співмірність.

Постановка проблеми та її актуальність. Зустрічне забезпечення позову є важливим механізмом для реалізації забезпечення позову в господарському процесі, який спрямований на збереження балансу інтересів та прав учасників судового процесу. Однак, теоретичне регулю-

вання та практичне застосування зустрічного забезпечення суттєво різняться, що негативно впливає на баланс інтересів сторін під час розгляду судових справ. Тому це питання потребує окремого дослідження з метою формування пропозицій для удосконалення як інституту за-

безпечення позову, так і зустрічного забезпечення зокрема.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Інституту забезпечення позову приділили увагу у своїх працях: В.В. Резнікова, яка дослідила визначення поняття та значення заходів до забезпечення позову, Н.С. Алексеєва, яка дослідила підстави забезпечення позову та зустрічне забезпечення, Н.В. Іванюта, яка на рівні кандидатської дисертації охарактеризувала інститут забезпечення позову, М.Ю. Картузов, який у своєму дисертаційному дослідженні проаналізував запобіжні заходи в господарському процесі. Проте у зазначених роботах домінує теоретичний підхід до висвітлення змісту забезпечення позову. Натомість, практичним питанням застосування досліджуваного процесуального інституту належна увага не приділялася.

Виклад основного матеріалу дослідження. Застосування заходів забезпечення позову спрямоване на припинення порушень та забезпечення виконання майбутнього судового рішення з використанням заходів процесуального примусу. Водночас, застосування примусу передбачає накладення на протилежну сторону у справі або на третіх осіб певних обмежень щодо дій, які можуть бути вчинені щодо предмета спору. Таким чином, можна дійти висновку, що забезпечення позову - це система заходів процесуального примусу, спрямованих на усунення/припинення незаконних посягань на предмет позову, а також унеможливлення ускладнень виконання майбутнього судового рішення.

Всі заходи забезпечення позову в господарському процесі в першу чергу направлені на застосування обмежень до відповідача, що в свою чергу ставить відповідача в залежне положення та порушує збалансованість прав та інтересів сторін. Задля забезпечення збалансованості та встановлення гарантій захисту прав відповідача було створено механізм зустрічного забезпечення.

У ГПК України визначення поняття зустрічного забезпечення відсутнє, тому для кращого його розуміння необхідно навести визначення науковців. На думку Н.С. Алексеєвої, зустрічне забезпечення - це визначені процесуальним за-

коном заходи осіб, які спрямовані на захист відповідача від недобросовісних дій позивача в процесі забезпечення позову та гарантують відшкодування заподіяних забезпеченням позову збитків [1, с. 5]. Л.А. Островська визначає зустрічне забезпечення як гарантію відшкодування можливих збитків, яка надається відповідачу [2, с. 22]. А.В. Пономаренко вважає, що за допомогою гарантій визначаються умови та порядок реалізації прав та свобод особи, їх охорона та захист [3, с. 38-41]. Визначення зустрічного забезпечення як гарантії поділяє М. Курей [4, с. 2]. Дійсно, з таким визначенням варто погодись, оскільки зустрічне забезпечення дає відповідачеві гарантію, що понесені ним збитки через застосування до нього заходів забезпечення будуть відшкодовані. Зустрічне забезпечення відновлює баланс прав та інтересів сторін, оскільки при неправомірному застосуванні заходів забезпечення особа матиме право отримати компенсацію.

Варто зазначити, що даний інститут спрямований на захист прав відповідача, оскільки зустрічне забезпечення покладає на заявника обов'язок забезпечити відшкодування можливих збитків. Таким чином, зустрічне забезпечення - гарантування судом відшкодування матеріальних та інших видів збитків, які може отримати відповідач у зв'язку з застосуванням заходів забезпечення позову.

Цей механізм є свого роду важелем стримування та противаги, оскільки позивач перед зверненням до суду з заявою про забезпечення позову усвідомлює, що у разі неправомірного застосування таких заходів відшкодування збитків буде здійснено за його рахунок. Отже, зустрічним забезпеченням є судова вимога до заявника, яка покликана на забезпечення відшкодування можливих збитків, які можуть бути завдані відповідачу у зв'язку із застосованими заходами забезпечення позову.

Відповідно до пункту 6 частини 1 статті 139 ГПК України заява про забезпечення позову має містити пропозицію стосовно зустрічного забезпечення позову. У справі № 910/16333/19 судом було визначено, якими мають бути пропозиції про зустрічне забезпечення [5]. Заявник надав суду інформацію про відсутність запереч-

чень на застосування зустрічного забезпечення. Суд вказав, що відсутність заперечень не є пропозицією. Пропозиції щодо зустрічного забезпечення повинні містити інформацію, яка підтверджує можливість заявника забезпечити виконання зустрічного забезпечення. Заявник може запропонувати внести на депозитний рахунок суду певну суму коштів або надати гарантію банку, яка підтвердить його фінансову спроможність до відшкодування можливих збитків.

Відповідно до частини 1-2 статті 141 ГПК України суд може вимагати від заявника забезпечити відшкодування можливих збитків шляхом перерахування на депозитний рахунок суду визначену судом суму. Більше того, частиною 2 статті 141 ГПК України передбачено можливість замінити внесення суми на депозитний рахунок суду наданням гарантії банку або інших дій, які гарантують можливе відшкодування збитків.

Відповідно до частини 6 статті 141 ГПК України, заявник протягом десяти днів з дня винесення ухвали повинен надати суду докази такого забезпечення. Доказами такого забезпечення можуть бути докази переведення на депозитний рахунок банку визначеної суми заявником або надання останнім гарантії банку щодо платоспроможності боржника у разі виникнення необхідності відшкодування шкоди. Якщо заявник пропустить встановлений строк, то ухвалу про забезпечення позову та про зустрічне забезпечення буде скасовано.

Однією із важливих вимог до процесу забезпечення позову згідно із положенням статті 139 ГПК України є наявність пропозиції заявника щодо зустрічного забезпечення у поданій заяві про забезпечення позову. Отже, за умови відсутності в заяві про застосування заходів забезпечення пропозиції щодо зустрічного забезпечення така заява має бути повернута судом.

Проте практичне застосування цієї норми часто відрізняється від закладеного у ній змісту. Так, у постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду у справі № 910/6503/19 було вказано, що прохання позивача не застосовувати зустрічне забезпечення у зв'язку із відсутністю підстав для його

застосування формально відповідає вимогам статті 139 ГПК України [6]. Суд зосередив увагу на тому, що зустрічне забезпечення у формі відшкодування потенційної шкоди має рекомендаційний характер, тому наявність чи відсутність пропозиції має бути розглянута судом в конкретному випадку. У той же час, найбільш цікавим судовим висновком є те, що заява про забезпечення позову без пропозиції щодо зустрічного забезпечення не порушує вимоги статтей 139 та 140 ГПК України.

Хоч суд і зобов'язаний дослідити належність та допустимість доказів, наданих заявником щодо незастосування заходів зустрічного забезпечення, однак, законодавчо визначених критеріїв обов'язковості застосування чи не застосування зустрічних заходів немає, що в свою чергу створює простір для зловживання. Такий формальний підхід повністю нівелює правову природу інституту забезпечення позову та ставить одну із сторін спору в більш вигідне становище. Зустрічне забезпечення може мати форму сплати коштів на депозитний рахунок, гарантію від банківської установи про можливість відшкодування можливої шкоди заявником, накладення арешту на майно заявника чи певну суму коштів на банківському рахунку. Така пропозиція має бути співмірною із запрошуваним заходом забезпечення, оскільки лише такі дії зможуть відновити рівність сторін при забезпеченні позову.

Формуючи проміжний висновок, можна сказати, що практичне застосування вимоги стосовно пропозиції зустрічного забезпечення здебільшого має формальний характер та може бути відхилено судом за умови прохання заявника про незастосування такого заходу. Тому з метою уникнення потенційних негативних наслідків від незастосування зустрічного забезпечення необхідно змінити підхід та закріпити зустрічне забезпечення як обов'язкове, без можливості його скасування.

Отже, зустрічне забезпечення залежить від волі судді, а розмір такого забезпечення теж встановлюється на розсуд суду. Така особливість зустрічного забезпечення є негативною. Зустрічне забезпечення необхідно визначити обов'язковим елементом при зверненні до суду з заявою про забезпечення позову. Заявник по-

винен надавати гарантію можливості виконання зустрічного забезпечення, а розмір такого забезпечення повинен встановлюватись судом відповідно до розміру позовних вимог. Виокремлення окремих підстав до застосування зустрічного забезпечення порушить баланс рівності учасників справи, тому зустрічне забезпечення має бути застосовним до всіх видів заходів забезпечення позову в господарському процесі.

Відповідно до положень статті 142 ГПК України скасування зустрічного забезпечення можливе з наступних підстав:

- 1) залишення позову без розгляду;
- 2) повна або часткова відмова від задоволення позову;
- 3) задоволення позову в повному обсязі;
- 4) закриття провадження.

Суди під час розгляду питання про скасування заходів забезпечення позову визначають, чи потреба у забезпеченні позову відпала або змінилися певні обставини, що спричинили застосування заходів забезпечення позову, чи забезпечення позову перешкоджає належному виконанню судового рішення. Проте при вирішенні питання щодо скасування заходів судом не здійснюється оцінка правомірності та доцільності їх вжиття.

Прикладом такого скасування може бути справа № 910/14811/18, в якій заходи забезпечення позову були скасовані через залишення позовної заяви без розгляду [7].

Зауважимо, що існують і інші підстави для скасування заходів забезпечення позову, які не визначені процесуальним законодавством. До прикладу, як впливає з матеріалів справи № 925/1146/18, ухвалу про забезпечення позову та ухвалу про зустрічне забезпечення було скасовано, оскільки заявником пропущено строк надання суду доказів здійснення зустрічного забезпечення, передбачений частиною 6 статті 141 ГПК України [8].

У справі № 910/13430/19 позивачем не було зазначено в заяві про забезпечення позову пропозицій стосовно зустрічного забезпечення. Внаслідок цього, на підставі пункту 6 частини 1 статті 139 ГПК України, судом було повернуто заяву [9].

Таким чином, відсутність в заяві про застосування заходів забезпечення пропозиції зустрічного забезпечення є підставою для повернення заяви, а закриття провадження у справі, задоволення позову або ненадання доказів заявником щодо надання зустрічного забезпечення є підставами для скасування ухвали про забезпечення позову та ухвали про зустрічне забезпечення.

У разі отримання відповідачем збитків від застосованих щодо предмета спору заходів забезпечення позову, він має право звернутись до суду з позовом про їх відшкодування. Як вже зазначалось раніше, на думку Т.Є. Крисаль, збитками є негативні наслідки, що наступають в майновій сфері потерпілого в результаті вчинення щодо нього правопорушення [10, с. 22]. В цьому аспекті потерпілим буде вважатись відповідач, права та інтереси якого було порушено застосованими заходами забезпечення позову.

На думку Н.С. Алексєєвої, відшкодування шкоди є мірою відповідальності позивача у зв'язку з недобросовісними діями, якими було безпідставно застосовано заходи забезпечення позову і нанесено шкоду відповідачеві [11, с. 8]. З цією позицією варто погодитись, оскільки підставою відшкодування є отримані відповідачем збитки, а причиною отриманих збитків є безпідставне застосування заходів забезпечення позову.

Відповідно до частини 1 статті 146 ГПК України, відповідач повинен звернутись до суду з позовом про відшкодування збитків, заподіяних забезпеченням позову. На звернення з такою вимогою встановлено строк двадцять днів з дня прийняття судом рішення про залишення позову без розгляду, закриття провадження або відмови в задоволенні позову.

Враховуючи судову практику, на прикладі справи № 910/5073/19 можна стверджувати, що позовна заява про відшкодування збитків повинна містити наступні елементи:

1. Докази протиправної поведінки;
2. Докази понесених збитків;
3. Причинно-наслідковий зв'язок між діями заявника та збитками;
4. Вина [12].

Отже, на відповідача покладено обов'язок відобразити зв'язок між застосованими захода-

ми забезпечення позову і нанесеною шкодою та таким чином обґрунтувати розмір отриманих збитків.

Відсутність зустрічного забезпечення створює для заявника можливість за формальною підставою обмежити відповідача у його правах. Можна сказати, що в разі неправомірного застосування забезпечення позову у відповідача є право на компенсацію, проте з практичної точки зору довести шкоду та отримати відшкодування не просто. Так, у статті 146 ГПК України визначено, що за умови незадоволення позовних вимог відповідач має право на відшкодування збитків, понесених від забезпечення позову.

При зверненні до суду із вимогою про відшкодування шкоди, отриманої від проти-правного забезпечення, на відповідача покладено обов'язок доведення зв'язку між забезпеченням позову та збитками. Згідно із статтею 225 ГК України, збитками визнають:

1) вартість втраченого, пошкодженого або знищеного майна, визначену відповідно до вимог законодавства;

2) додаткові витрати (штрафні санкції, сплачені іншим суб'єктам, вартість додаткових робіт, додатково витрачених матеріалів тощо), понесені стороною, яка зазнала збитків внаслідок порушення зобов'язання другою стороною;

3) неодержаний прибуток (втрачена вигода), на який сторона, яка зазнала збитків, мала право розраховувати у разі належного виконання зобов'язання другою стороною;

4) матеріальна компенсація моральної шкоди у випадках, передбачених законом.

У постанові Південно-західного апеляційного господарського суду від 01 червня 2023 року у справі № 916/2957/22 вказано, що збитками є об'єктивне погіршення майнових благ відповідача, яке обмежує його інтереси як учасника певних господарських відносин і проявляється у витратах, зроблених кредитором, втраті або пошкодженні майна, а також у не одержаних кредитором доходах, які б він одержав, якби зобов'язання було виконано боржником [13].

Таким чином, щоб отримати відшкодування за безпідставне використання забезпечення позову, відповідач вимушений звернутись до суду

із окремою позовною заявою та обґрунтувати наявність шкоди від застосованого забезпечення, проте для застосування самого заходу забезпечення достатньо лише однієї заяви з можливістю формального обґрунтування підстав забезпечення. Вказане черговий раз доводить факт відсутності балансу інтересів сторін в інституті забезпечення позову та необхідність повного реформування такого інституту.

У справі № 200/10900/18-ц судом було зазначено дві важливі позиції, які мають значний вплив на відшкодування збитків [14]. Перша полягає в тому, що підставою до відповідальності особи, яка звернулася до суду з заявою про застосування заходів забезпечення позову, є факт заподіяння шкоди через застосовані судом заходи. Хоч процесуальний примус вчинено судом, але відповідальність несе заявник, який звернувся до суду з відповідною вимогою. Дійсно, застосування заходів забезпечення наносить шкоду відповідачеві лише в окремих випадках, а тому необхідно довести факт такого заподіяння шкоди. Друга позиція висновує, що неможливість визначення розміру збитків з наданих доказів не є підставою до відмови в задоволенні позову. Вона відіграє важливу роль, оскільки за таких обставин обов'язок визначення розміру відшкодування покладається на суд. Відшкодування може бути присуджене в розмірі певної суми або відсотку від суми позову. Відсутність закріплення інформації щодо розміру відшкодування значно ускладнює процес захисту прав відповідача. Доцільно було б покласти на заявника обов'язок відшкодувати понесені відповідачем збитки через застосовані заходи забезпечення в повному розмірі відповідно до позовних вимог, у разі безпідставного вжиття заходів забезпечення.

Висновки. Таким чином, зустрічне забезпечення та відшкодування збитків, завданих застосованими заходами забезпечення, слугують для захисту прав та інтересів відповідача. Зустрічне забезпечення є гарантією відшкодування шкоди, яку потенційно може отримати відповідач внаслідок безпідставного вжиття заходів забезпечення позову. Відшкодування шкоди покладає на заявника відповідальність та

відіграє функцію стримування від зловживання процесуальними правами.

Література

1. Алексеева Н.С. Зустрічне забезпечення як засіб захисту інтересів відповідача в цивільному процесу [Електронний ресурс]: *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 3. URL: http://apnl.dnu.in.ua/3_2017/12.pdf.

2. Островська Л.А. Зустрічне забезпечення позову як обов'язковий елемент інститут забезпечувальних заходів в цивільному процесі [Електронний ресурс]: *матеріали круглого столу*. Нац. Ун-т. Одес. Юрид. акад. Одеса. Фенікс. 2018. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9494/Ostrovskaya%2037-40.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

3. Пономаренко А.В. Поняття «Юридичні гарантії» в трудовому праві [Електронний ресурс]: *Збірник наукових праць* Харк. Нац. педагог. ун-ет. ім. Г.С. Сковороди. «ПРАВО». 2013. № 20. С. 38-41. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/2312-1661/article/viewFile/27840/24910>.

4. Курей М. Поняття та особливості зустрічного забезпечення позову в господарському процесу [Електронний ресурс]: *Господарське право і процес*. 2019. № 4. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/4/15.pdf>.

5. Ухвала господарського суду м. Києва від 19.11.2019 у справі № 910/16333/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85714941>.

6. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 20 серп. 2020 року у справі № 910/6503/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91067766>.

7. Ухвала господарського суду м. Києва від 11.07.2023 у справі № 910/14811/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112144687>.

8. Справа № 925/1146/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82603089>.

9. Справа № 910/13430/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>.

10. Крисань Т.Є. Збитки як категорія цивільного права України: автор. дис., канд. юрид. наук: 12.00.03. Одеська національна юридична академія. Одеса. 2008. 22 с.

11. Алексеева Н.С. Відшкодування шкоди, завданої відповідачу внаслідок ужиття судом заходів забезпечення позову [Електронний ресурс]: *Цивілістика*. 2017. № 5. URL:

http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/5_2017/part_1/10.pdf.

12. Справа № 910/5073/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>.

13. Постанова Південно-західного апеляційного господарського суду від 01 черв. 2023 року у справі № 916/2957/22.

14. Постанова Верховного Суду від 19 лют. 2020 року у справі № 200/10900/18-ц. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87793867>.

References

1. Aliksieieva N.S. Zustrichne zabezpechennia yak zasib zakhystu interesiv vidpovidacha v tsyvilnomu protsesu [Elektronnyi resurs]: *Aktualni problemy vitchyznianoї yurysprudentsii*. 2017. № 3. URL: http://apnl.dnu.in.ua/3_2017/12.pdf.

2. Ostrovska L.A. Zustrichne zabezpechennia pozovu yak oboviazkovyi element instytut zabezpechuvalnykh zakhodiv v tsyvilnomu protsesi [Elektronnyi resurs]: *materialy kruhloho stolu*. Nats. Un-t. Odes. Yuryd. akad. Odesa. Feniks. 2018. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9494/Ostrovskaya%2037-40.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

3. Ponomarenko A.V. Poniattia «Yurydychni harantii» v trudovomu pravi [Elektronnyi resurs]: *Zbirnyk naukovykh prats* Khark. Nats. pedahoh. un-et. im. H.S. Skovorody. «PRAVO». 2013. № 20. S. 38-41. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/2312-1661/article/viewFile/27840/24910>.

4. Kurei M. Poniattia ta osoblyvosti zustrichnoho zabezpechennia pozovu v hospo-darskomu protsesu [Elektronnyi resurs]: *Hospodarske pravo i protses*. 2019. № 4. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/4/15.pdf>.

5. Ukhvala hospodarskoho sudu m. Kyieva vid 19.11.2019 u spravi № 910/16333/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85714941>.

6. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho hospodarskoho sudu vid 20 serp. 2020 roku u spravi № 910/6503/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91067766>.

7. Ukhvala hospodarskoho sudu m. Kyieva vid 11.07.2023 u spravi № 910/14811/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112144687>.

8. Sprava № 925/1146/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82603089>.

9. Sprava № 910/13430/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>.

10. Krysan T.Ie. Zbytky yak katehoriia tsyvilnoho prava Ukrainy: avtoref. dys., kand.

yuryd. nauk: 12.00.03. Odeska natsionalna yurydychna akademiia. Odesa. 2008. 22 s.

11. Alieksieieva N.S. Vidshkoduvannia shkody, zavdanoi vidpovidachu vnaslidok uzhyttia sudom zakhodiv zabezpechennia pozovu [Elektronnyi resurs]: *Tsyvilistyka*. 2017. № 5. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/5_2017/part_1/10.pdf.

12. Sprava № 910/5073/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>.

13. Postanova Pivdenno-zakhidnoho apeliatsiinoho hospodarskoho sudu vid 01 chervnia 2023 roku u spravi № 916/2957/22.

14. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 19 liut. 2020 roku u spravi № 200/10900/18-ts. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87793867>.

Yaroslav Khlivnyi

SEPARATE PROBLEMS OF COUNTERCURRENCY IN THE ECONOMIC PROCESS

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03058, Kyiv, Ukraine
E-mail: y.khlivnyi@gmail.com

Purpose: to outline the problems of implementation of measures of counter-enforcement of the claim in the economic process, based on the analysis of which to propose ways to solve and improve the economic procedural legislation regarding the provision of the claim. **Research methods:** the method of analysis is applied to research the positions of lawyers and identify problems of securing a claim. The formal-logical method was used to form conclusions, proposals aimed at solving the identified problems and improving economic procedural legislation regarding the provision of a claim and counter-enforcement in particular. **Results:** it has been proven that the institution of counter-security is aimed at protecting the defendant's rights; the practical application of the requirement regarding the offer of counter-security is mostly of a formal nature and may be rejected by the court on condition of the applicant's request not to apply such a measure; it is proposed to change the approach formed by judicial practice and to enshrine the legal counter-security as mandatory, without the possibility of its cancellation; the defendant has the duty to show the connection between the applied measures to ensure the claim and the damage caused and to substantiate the amount of the damage caused. **Discussion:** singling out separate grounds for the application of counter-security will violate the balance of equality of the parties to the case, therefore, counter-security should be applicable to all types of measures to secure a claim in an economic process. It is worth paying attention to the fact that, in addition to those specified in the law, there are other grounds for canceling measures to secure a claim, which are not directly defined by procedural legislation. The absence in the application of measures to ensure the offer of counter-security is grounds for the return of the application, and the closing of the proceedings, the satisfaction of the claim or the applicant's failure to provide evidence regarding the provision of counter-security are grounds for canceling the decision on securing the claim and the resolution on counter-security. The position of the Supreme Court is debatable, that the counter-security in the form of compensation for potential damage is of an advisory nature, so the presence or absence of an offer must be considered by the court in a specific case.

Key words: business process; securing a claim; measures to secure a claim; counter-security; compensation for damages; caused by securing a claim; balance of rights and interests; proportionality.

Стаття надійшла до редакції 09.03.2024